

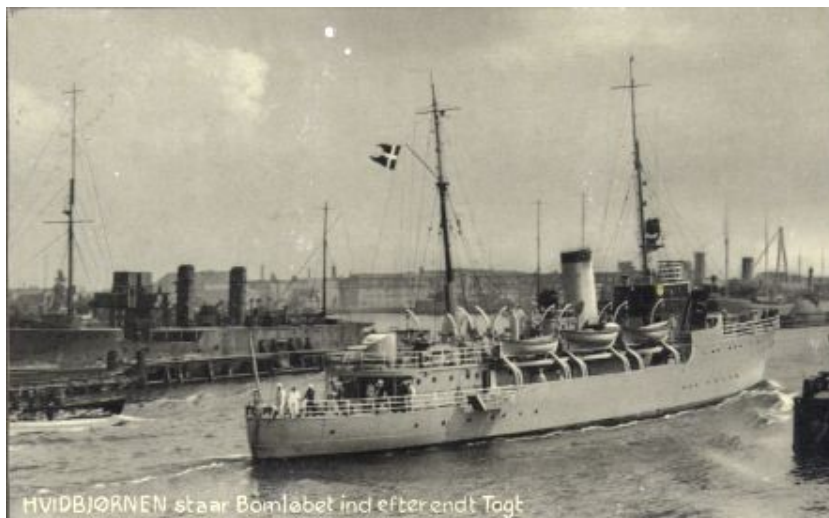
Prolog

Tyskerne ville have den danske flåde udleveret, men danskerne trak tyskerne rundt ved næsen i årevis. De skibe, som tyskerne fik taget, sank mærkeligt nok i havnene, og prøvede tyskerne at straffe danskerne, strejkede de.

Min far Petter Relster gjorde tjeneste som maskinist på Hvidbjørnen. Han tog mange billeder. For at gøre billederne levende igen, har jeg her sat fars beretning på billederne om sænkningen af Hvidbjørnen søndag d. 29. august 1943, og om hans tid som tysk fange. Som fange lærte han at springe fra 10-meter vippen og at elske nudelsuppe.

Jan Fac Relster

HVIDBJØRNEN staar Bomlåbet ind efter endt Togt
Inspektionsskibet Hvidbjørnen, bygget i 1929 for tjeneste ved Grønland og Færøerne.
Det blev sænket 1943.08.29 men hævet og gjorde senere tjeneste i østtyskland til 1968.

Petter Relsters beretning

Det gode inspektionsskib Hvidbjørnen fra den kongelige danske marine lå fredeligt for anker i Storebælt ud for Langelands nordspids.

Skibet havde just besøgt byerne Svendborg og Fårborg. Solen skinnede, søen var rolig. Ingen værnepligtige anede, hvorfor vi lå for anker der med dampen oppe.

I maskinrummet var jeg på vagt sammen med en anden værnepligtig maskinist samt en maskinkadet. På fyrpladsen var 2 fyrbødere og 1 kvartermester med en statur som præsident Amin.

Klokken 11 gav maskintelegrafens signal ”langsom frem – halv kraft” og sluttelig ”fuld kraft frem”.

Klokken 11.15 signal ”halv kraft” og kort tid efter fuld stop.

Et par minutter efter steg til vor forbavselse 2 tyske marinere ned ad lejderen til maskinrummet. Ingen sagde noget. Vi maskinister havde travlt med at sørge for, at dampen ikke blæste ud af sikkerhedsventilen. Efter os fulgte de tyske marinere med deres maskinpistoler skudklare.

Klokken 11.20 lød der et mægtigt brag. Skibets selvmordsbombe var sat i funktion af næstkommanderende Zeehusen. Skibet løftede sig næsten en halv meter. Vi kiggede lidt på hinanden og for så hen til lejderen og op ad den, uden at spørge om tilladelse. Først danskerne og

efter os tyskerne. Oppe på dækket så vi at en tysk destroyer lå i nærheden med kanonerne rettet imod os. Så kom, oppe fra stormasten, en tysk mariner i et flot hovedspring med signalflagene klappet sammen, ned i vandet.

Der kom et råb fra en eller anden: ”Spring i vandet, Hvidbjørnen synker!”

Vi gav os tid til at tage skoene af lige uden for kabysen, hvor kokken endnu stod ved sine gryder. Han råbte: ”Skal vi lade den dejlige flæskesteg gå tabt?” Næh, sagde vi, lad os spise den. Der stod vi og gnaskede stegen – den smagte herlig. Derefter sprang vi i vandet.

En fyrbøder og jeg, som havde svømmet meget sammen, besluttede at svømme hen mod en ø, som vi kunne skimte i det fjerne. Vi nåede ikke at svømme ret langt væk, for vi kunne se og høre at tyskerne skød foran os og på den måde fik samlet besætningen i en klump i vandet.

Medens vi lå der, var der to, der var ved at drukne. Den ene var den Amin-lignende kvartermester. Han blev nådigt holdt oppe af nogle gaster. Den anden var en messe-gast, som ellers havde pralet meget af at være Svendborg-mester i svømning.

Medens vi lå der i vandet og betragtede at Hvidbjørnen var ved at synke i havet med stævnen først, så vi pludselig, at det tyske marineflag, som var sat op som tegn på erobringen, blev sænket. Op kom det danske splitflag. Det var kadet Brink, som mente, at Hvidbjørnen burde gå ned med det danske flag. Han havde ubemærket klatret op på bagbordsside.

Det ville tyskerne ikke lade sig byde og hejste det tyske flag igen, hvorefter de forlod Hvidbjørnen. Minsandten, kort efter blev det tyske flag sænket og det danske kom op. Hvordan kadet Brink kom fri af skibet vides ikke. Medens Hvidbjørnen sank, råbte klumpen af de i vandet plaskende mennesker, hurra!

Den synkende Hvidbjørn

Vi blev taget op i den tyske destroyer. De tyske marinere fik sig et billigt grin, da vi defilerede forbi dem på vej ned i et mandskabsrum. Chefen og maskinchefen, begge over 60 år, var i ”combinations”, det vil sige undertrøje og underbukser ud i et. De lignede, med deres skaldede hoveder, kæmpebaber. Tyskerne udlod ikke at sparke os bagi. Jeg tilgiver dem aldrig det.

Destroyeren satte i gang med imponerende kraft. Ikke underligt, at vi ikke kunne stikke af fra dem med Hvidbjørnen. Nu var vi tyske krigsfanger og så os i ånden indlemmet i den tyske marine. Men så galt gik det ikke. Der blev vi jaget hen for at iklæde os uniformer. Vi blev sat i land i Korsør. I Korsør havn lå inspektionsskibet ”Ingolf”. Ingolfs besætning var bragt hen til en fangelejr uden for Korsør.

Tårnborghøjeren i Korsør

De fleste af Hvidbjørnens besætning tog passende tøj på, men nogle spasmagere, især messegaster tog officerstøj på med masser af guldsnore på. En lille messegast tog Ingolf's chefs gallauniform på, uniformsfrakken gik helt ned til fødderne. På hovedet havde han den fine trekantede hat på. Vi så meget mærkelige ud, da vi vandrede hen ad Korsørs gader ud til fangelejer.

I lejeren fik vi i de 14 dage vi var der nudelsuppe hver dag. Kogt på hundekød, påstod den tyske kok.

En sen aften blev vi transporteret til et tog. Medens toget kørte med os i nattens muld og mørke, gik rygterne. "Vi er på vej til Tyskland", blev der hvisket. Nå, men vi havnede nu på Københavns hovedbanegård og derfra til Lergravsvejens skole. Det var en lidelse, at se på så mange piger der havde sympati for en, uden at kunne være sammen med dem.

Lergravvejens skole. Det er herligt at være helt! Jo, jeg husker stadigt pigernes navne: Karen og Else!

Da vi blev flyttet igen, kom rygterne atter om Tyskland som endestation. Vi endte dog vores færd i KB-hallen (Københavns Boldklub).

KB-hallen

Der levede vi i en måned i pragtfulde forhold. God mad, opvarmet svømmebassin. Film og optræden af kendte kunstnere hver aften.

Ham med piben tabte 150 kr denne aften

På dette tidspunkt blev erstatningspengene for tabte værdigenstande ved forliset udbetalt, så der blev spillet Poker og Mausel om store pengebeløb hele dagen. Og vi var stadig helte.

Venstre: Jeg og lange Blomgreen med en fnisende tysk vagt bag os . Midt: Jeg springer fra 10 meter vippen. Højre: Jeg sniger mig ud til friheden gennem hullet i hegnet, til pigerne i Nyhavn, medens vagten ser den anden vej

Senere blev der lavet hul i hegnet om KB anlægget så gasterne kunne tage til Nyhavn om aftenen. De tyske soldater, som holdt vagt, vendte venligt ryggen til. Efter en måned, blev vi sendt hjem.

Han kom til at drysse cigaretaske ned i vandet. Så måtte han selv en ur i vandet.

PS: Nogle måneder senere fik besætningen brev fra kommandørkaptajn Hempel-Jørgensen, som havde været chef for Hvidbjørnen, hvor han takker for indsatsen. Vedlagt var en medalje, hvor der var præget: "Den synkende Hvidbjørn", den anden side: "Æren reddet"

Hempel-Jørgensen

